

Literatūra un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU SAVIENĪBAS
LATVIJAS PADOMJU KOMPONISTU SAVIENĪBAS
LATVIJAS PADOMJU MĀKSLINIEKU SAVIENĪBAS
L A I K R A K S T S

1945. G.

1. JŪNIJĀ

NR. 20

UZVARĒTĀJAS TAUTAS LITERĀTŪRA

1945. g. maija dienas uz mūžiem paliks tautas atmiņā. Kaujas laukos norimuši lielgabalu dārdi. Uzvaru nesošā Sarkanā Armija izpildījusi savu lielo vēsturisko misiju. No šā laika cilvēce uz visiem laikiem ir atsvabināta no vācu imperiālisma un hitleriskā fašisma briesmām, kas apdraudēja tās pastāvēšanu. Pasaules vēsturē atveļas jauna lappuse. «Kaŗa periods Eiropā beidzies. Iesācies mierīgas attīstības periods» (Stalīns). Tuvojas atjaunošanas un celtniecības laiks, varonīgas radīšanas laikmets, kad jāuzplaukst visiem uzvarētājas tautas materiālajiem un garīgajiem spēkiem. Atgriežoties no frontes, miljoni padomju ļaužu blakus tiem, kuŗu pašaizliecīgais darbs aizmugurē palīdzēja izcīnīt uzvaru, ar entuziasmu stāsies pie radītāja darba, lai padomju valsts varenību nostiprinātu vēl vairāk.

Kopā ar visu zemi uzvaras lietai kalpoja arī mūsu literatūra. Nekad vēl mākslinieciskais vārds tik tieši nebija piedalījies visās tautas cīņā, kā šais grūtajos kaŗa gados. Nākošie vēsturnieki, pētījot Lielā Tēvijas kaŗa materiālus, ar cieņību pieminēs dziesmu, kuŗu dziedot Sarkanās Armijas kaŗavīrs nostāigāja ceļu no Staļingradas līdz Berlinē, pieminēs dzeju, ko lasīja pirmajās līnijās, pieminēs mūsu slavēto publicistiku, kas audzināja dzīvinātāja patriotisma jūtas, grāmatas, kuŗas lasīja jaunie Krasnodonas pagrīdnieki un kuŗas savās kaŗa somās līdzī nesa padomju kaŗavīri pie Vislas un Oderas. Tie pamatvilcieni, kas padomju li-

teratūrā iezīmējās gados pirms Tēvijas kaŗa, šās literatūras komunistiskais idejiskums un tautiskums, tās tradīcijas tieši piedalīties dzīves celtniecībā, tās atbildība, kā to saka Maksims Goļkijs, par cilvēku sociālo uzvešanas, tās interese par mūsu Dzimtenes pagātnes vispusīgu pazīšanu, — visi šie pamatvilcieni apguva jaunu un auglīgu attīstību kaŗa gadu literatūrā. Iabākais, ko mūsu rakstnieki radījuši kaŗa laikā, vairo mūsu padomju daudz nacionālās kultūras lielos ieguvumus. Bet tas ir tikai sākums gigantiskam darbam, kas stāv padomju literatūras priekšā.

Tagad, kad māksliniekam visā plašumā atklājušies aizvadīto četrus gadus notikumi, tam dziļāk un pilnīgāk jāapgaismo mūsu uzvaras vēsturiskās attīstības gaitas, tie garīgie avoti, kas cilvēkam — uzvarētājam deva tikumiskos spēkus un tautai varoņdarbus.

Bieži vien aiz robežām cilvēki, neizprasdami padomju dzīves saturu, izskaidroja mūsu uzvaru ar «brīnumu». «Pasaule maldīsies minējumos, pētījot Krievijas uzvaras... kur viņas triumfa noslēpums? Kur meklējams tā sākums?» — Tā nesapratnē vēl 1943. g. jautāja daži ārzemju literāti. Padomju zeme izcīnīja uzvaru pār hitlerismu tāpēc, ka mēs aizstāvējām sociālistisko iekārtu un padomju demokrātiju, lielos Oktoobra revolūcijas iekarojumus, tāpēc ka mūsu tauta savos dziļumos atrada tādas morālus varoņus kā nemirstīgā Zoja, tāpēc ka mūsu tautas, mūsu partijas

priekšgalā ir biedrs Staļins, ģeniāls vadonis un kaŗavadonis, kuŗa gudrā stratēģija guva triumfējošu pārsvaru pār melīgo un defektīvo vācu stratēģiju.

Uzvaru mēs neleguvām par lētu cenu. Ceļš uz to veda caur ciešanām, asinīm un mūsu tautas neatlaidīgo darbu. Un tikai šā varonības ceļa vispusīga, patiesīga, realitiska attēlošana dos iespēju visā pilnībā izprast uzvaru ieguvušā padomju cilvēka garīgo skaistumu.

Cilvēks ar visu viņa tieksmju un darbības daudzveidību ir mākslas galvenais objekts. Par to ne vienreiz vien rakstījuši krievu literatūras lielie klasiķi.

Kaŗa pirmā perioda literatūrā stāsts par notikumiem bieži novirzīja pie malas cilvēku — notikumu tiešo līdzdalībnieku. Ne vienreiz vien gadījās, ka glezņainos aprakstos gar mūsu acīm noslidēja tikai cilvēka darbības kronika, viņa uzvešanās, viņa pastāvēšanas funkcionālā puse. Dabiski, ka tāda literatūra nevarēja pilnīgi apmierināt lasītāja intereses. Arvien vairāk pieauga prasība pēc darbiem, kas spēj parādīt mūsu laika cilvēka iekšējo pasauli. Šodien tādi darbi jau parādās, bet to vēl maz, pārāk maz. Šā mūsu literatūras uzdevuma apzināšanās mūsu tautas priekšā atrada dzīvu atbalsi PSRS Rakstnieku Savienības valdes desmitajā plēnumā. Izprotot savas atbildības mēru un peļnīti novērtējot kaŗa laika literatūras pieredzi, runātāji vienbalsīgi izteicās, ka rakstniekam savā mākslā jāveic tāds pats varoņdarbs, kas līdzinās mūsu tautas reāla-

jam varoņdarbam. Padomju cilvēks — uzvaras radītājs, tās nesējs — ieņems pamatvietu mūsu literatūrā, kas vienmēr tiecas pēc patiesi humanistiskiem mērķiem.

Mēs esam iekarojuši sev likumīgas tiesības izmantot uzvaras augļus. Bet tas iekšējās pacilitātes stāvoklis, kādā mēs nodzīvojam gandrīz četrus gadus, nekad mūsos neizgaisīs. Mēs zinām, kādus pūliņus maksās atjaunot visu to, ko izpostījis kaŗš. Visās dzīves nozarēs mēs redzam vēl isti neiesāktā darba lauku. Lielajā celtniecības trauksmē literatūrā kļūst vēl iespaidīgāks sabiedriskais spēks, ietekmējot cilvēkus jauniem varoņdarbiem mierīgas attīstības ceļā. Taisni tagad, uzvaras dienās, mākslas meistaru dzīvs, darbīgs patriotisms radītājā darbā prasa vislielāko spraigumu.

Kaŗš augsti pacēla padomju literatūras idejisko karogu un nostiprināja literatūrā Leņina-Staļina garu neciest īstenības dažāda veida sakroplojumus un vienkāršotu izpratni apkārtējās dzīves sarežģītajos procesos. Lūk, kāpēc rakstnieku plēnumā tik daudz runāja par padomju patriotisma dabas pareizu izprāšanu, par dažu rakstnieku kļūdām vēsturiskajās koncepcijās, par nepieciešamību audzināt rakstnieku revolucionāri materiālistiskā garā.

Lasītājs meklē grāmatās atbildi visasākajiem jautājumiem, kas satrauc tā prātus. Tādu atbildi var dot tikai literatūra, kas iet kopā ar dzīvi un tās priekš-

(Turpinājums 2. lpp.)

Aina no PSRS Rakstnieku Savienības valdes 10. plēnuma. Pie prezidija galda no kreisās: bb. Polikarpovs, Fadejevs, Višņevskis, Kononovs, Maršaks.

LENĪNS UN LITERĀTŪRA

1.

1902. gadā Leņins rakstīja: «Mēs pārdzīvojam vētrains laikus, kad Krievijas vēsture milzu soļiem traucas uz priekšu, katrs gads dažbrīd nozīmē vairāk, nekā gadu desmiti miera periodā. Noris pusgadsimta pārformētā laikmeta kopsavilkumi, liek pamatus sociālistiskām uzbūvēm, kas uz ilgu laiku noteiks visas zemes liktenus.» Deviņdesmitie un deviņsimtie gadi, kas iezīmēja lūzuma laikmetu Krievijas vēsturē, ir sabiedriski politisko un literāro virzienu sevišķi intensīvas cīņas gadi. Kādā rakstā par Tolstoju Leņins citē Levina vārdus «Annā Kareņinā»: «Vis pārmainīgais un tikai nopamatojams, — un šo citātu var saņemt visdažādākajās variācijās dažādu virzienu žurnālos un laikrakstos.

Ne par velti Leņins šo laika diskusijas apzīmēja ar formulām — «filozofijas karš» un «literatūras karš». Teorētiskās diskusijas savu izteiksmi te atrada šķiru cīņā par zemes tālākajiem likteniem. Visa krievu sabiedriskās domas un krievu kultūras vēsture bija it kā sagatavošanās process pilnīgai un istenai tautas atsvabināšanai, tautas, kas bija nobriedusi patstāvīgas vēstures radīšanai. Jautājums par to, «ko darīt?», kas bija savilpojis Krievijas daudzdu pauzēdus labākos laudis, izgāja no utopiskās uzveres un kļuva par konkrētās praktiskās darbības jautājumu.

Vēstures arenā uznāca proletāriāts — jauns izšķirējs vēstures spēks — un visa sabiedriskā situācija arī izmainījās. Politisko virzienu norobežošanās pastiprinājās. Un no jauna, tāpat kā agrākajos laikmetos, gados, ko apzīmēja Puškina un Gogoļa, Beļinska un Hercena, Nekrasova un Čerņiņeva vārdi, uz priekšu izvērās krievu literatūras lielā loma.

Krievijas vēsturiskās attīstības īpatnības šai zemē, kur daudz gadu desmitu laikā sabiedriskā iniciatīva parādījās vairāk brīvi tieši literatūrā, novedot pie tā, ka krievu rakstnieki, kā nekur citur pasaulē, apzinājās sevi par tautas idejiskiem pārstāvjiem.

Par rakstnieku varonību, rakstniekiem, kas savas dzimtenes visgrūtākajos laikos atradās «izglītības straušes priekšgalā» rakstīja Puškina, piebilstams: «Tiem neklājas mazdūsiģi bēdētis, ka tiem mūžīgi lemts pārvarēt pirmos triecienus un nediens, visas sava amata briesmas.»

Ši varonības līnija vijas cauri visai krievu literatūras vēsturei, pie kam šo literatūru arvien vadījušas «karstes tiekmes atrisināt sociālā rakstura uzdevumus» (M. Gorķija). Tais-

ni tāpēc krievu literatūra ir idejām bagāta, ar dziļu filozofisku saturu un stāv ciešā sakarā ar māksliniecisko radīšanu un publicistiku.

Divu laikmetu pārejā, XIX gadsimta beigās, literatūra vairs nebija «vienīgā tribīne». Masu revolūcionārās kustības pieaugšana, proletāriāta partijas rašanās, marksisma izplatīšanās un uzvara, proletāriāta nelegālās preses attīstība — viss tas pamatīgi izmainīja literatūras lomu. Bet arī jaunajā vēstures periodā literatūra palika kā varens līdzeklis dzīves izpratnei un masu revolūcionārajai audzināšanai.

Runādams par krievu sociāldemokrātijas uzdevumiem, Leņins pasvītvoja: «vadoša cīņītāja lomu var izpildīt tikai partija, kurai ir vadoša teorija». Un lai kaut cik konkrēti saprastu, ko tas nozīmē, lasītājam jāatceras tādi krievu sociāldemokrātijas priekšteči, kā Hercens, Beļinskis, Čerņiņevskis un 70-to gadu revolūcionāru spīdošā plejāde; lai padomā par to vispasaules nozīmi, ko tagad iegūst krievu literatūra.»

Būtu nepareizi spriest, ka runājot par krievu literatūras vispasaules nozīmi, Leņins būtu nēmis vērā tikai pieaugošu populāritāti, krievu rakstnieku pieaugošu iespaidu Rietumos XIX gadsimta beigās. Leņina nostādnes nozīme ir daudz plašāka: krievu literatūras vispasaules loma ir saistīta ar to vispasaules lomu, kas bija jāuzņemas Krievijai kā galvenajam loceklim pasaules revolūcionārās kustības attīstībā.

1882. gadā «Komunistu manifesta» krievu izdevuma priekšvārdā Markss un Engels rakstīja, ka «Krievija ir revolūcionārās kustības priekšpulsks Eiropā». Savai vispasaules vēsturiskajai lomai Krievija gatavojās daudz gadu; viena no šā procesa pamatpazīmēm bija salīdzināmā ar citām zemēm ļoti ciešās krievu literatūras saites ar krievu domas idejiski filozofiskajiem vadītājiem virzieniem un izraisīto revolūcionāro cīņu. Leņina vārdu jēga par nozīmi, ko krievu literatūra ieguva XIX gadsimta beigās, pilnā mērā mums atklāsies tad, kad atcerēsimies tos neatlaidīgos idejiskos meklējumus, kupi bija raksturīgi visiem vadītājiem krievu rakstniekiem, kad atcerēsimies, ka krievu literatūra, vārda plašākajā nozīmē, bija it kā laboratorija, kur kritiski pārbaudīja un papildināja Rietumu teorētiskās domas sasniegumus un izstrādāja jaunus derīgas rosinātās idejas. Šai sakarībā pietiks atgādināt nobriedušā Beļinska kritiku par Hegela filozofijas reakcionārajām un filistriskajām pusēm, vai Čerņiņevska kritiku par dažādām

reakcionāri ideālistiskām mācībām, kas tik plaši bija izplatītas viņa laikā.

Ar Leņina pilnīgu un vispusīgu krievu literatūras lielās sabiedriskās lomas izpratni izskaidrojama arī proletāriāta revolūcijas vadoņa pastāvīgā un neatlaidīgā interese par literatūru. XIX gadsimta krievu literatūras problēmas Leņins uzskatīja ne tikai par vēsturiskām problēmām, bet par tādām, kam ir laikmetīga aktuāla nozīme.

«Apmēram pusgadsimta laikā, — rakstīja Leņins, — pagājušā gadsimta apmēram no 40-tiem līdz 80-tiem gadiem, vadītāja doma Krievijā, zem neredzēta un zvēriskā reakcionārā carisma žņaugiem, kāri meklēja pareizu revolūcionāru teoriju, ar apbrīnojamu cītību un rūpību sekojot katram Eiropas un Amerikas «pēdējam vārdam» šai nozarē.

Marksisma kā vienīgo pareizo revolūcionāro teoriju Krievijā patiesi radīja ar pusgadsimta lielu moku un upuru vēsturi, ar neredzētu revolūcionāru varonību, neparastu enerģiju, ar pārdošiem meklējumiem, mācīšanās, apsvērumiem, pārbaudi, praktiku un salīdzināmā ar vērojumiem Eiropā. Pateicoties carisma izraisītajai emigrācijai, revolūcionārajai Krievijai XIX gadsimta otrajā pusē bija tik bagātīgi starptautiskie sakari, tik lieliska revolūcionārās kustības vispasaules formu un teoriju pārzināšana, kā nevienai citai zemei pasaulē.»

Apstākļus zinātniskā sociālisma lielo pamatlicēju Marksa un Engelsa mācību piesavināšanai un attīstīšanai Krievijā bija sagatavojuši krievu sociāldemokrātijas priekšteči. Un vai nav zīmīgi, ka Hercenam skeptiķisms bija pārejas forma no «virššķiras» buržuāziskā demokratisma illūzijām uz niknu, neatlaidīgu un neuzvaramu proletāriāta šķiras cīņu; ka Čerņiņevskis patstāvīgi gāja pa to pašu ceļu, kā Markss un Engels, caur sintezi un to trīs marksisma avotu kritisku pārstrādājumu, par kuriem rakstīja Leņins.

Daļēji literatūras, kritikas un publicistikas sevišķa loma XIX gadsimta vispārējā vadītāju demokrātisko ideju attīstībā Krievijā ir labi zināma. Bet tās problēmas, ko krievu literatūra, kritika un publicistika izvērsa XIX gadsimtā, palika aktuālas arī Leņinam, jo šīs problēmas, kas atspoguļoja krievu sadzīves svarīgākās pretīšķības, nebija atrisinātas līdz pašai proletāriātai revolūcijai. Analizēdams sava laika īstenībā norisošos procesus, Leņins bieži griežas pie krievu literatūras un publicistikās vēstures, pie jautājuma par tradīcijām, un vienus vai otrs sabiedriskos parā-

dības pamatu noskaidrošana viņam vienmēr palīdzēja vēl ar lielāku skaidrību noteikt šās parādības sociālo saturu. Tāda ir Leņina koncepcija, kuras sakarībā «1860-to gadu liberāli un Čerņiņevskis ir tikai divu vēsturisku tendenču, divu vēsturisku spēku pārstāvji, kuri no tā laika un pat līdz mūsu dienām noteic cīņas iznākumu par jauno Krieviju», tāda ir teze par to, ka «1861. gads radīja 1905-to», tāda ir Leņina teorija par krievu nacionālās kultūras divām pamatlīnijām, par Radiševa — dekabrīstu — Beļinska — Hercena — Čerņiņevska līniju un ekspluatatorisko šķiru «kultūras» līniju, ko reprezentē «Moskovskije Vedomosti» un «Russkij Vestnik» ar savu virzienu, kadetu publicistika un «Vechu» ideoloģija.

Leņina mīlestību uz krievu lielo kultūru, tās vērtību un revolūcionārizētājās lomas dziļi izpratne noteica to interesi, ko Leņins veltīja krievu literatūrai un kas atspoguļojās ne tikai viņa rakstos par literatūras temām, bet arī visos viņa darbu kopsavāros — no pirmās līdz pēdējai lappusei — ar klasiskās literatūras tēliem un motīviem.

J. V. Staļins raksturoja Leņinismu — «internacionāla parādība, kam saknes ir visā starptautiskajā attīstībā» — kā krievu kultūras augstāko sasniegumu. Šis Staļina dotsais īsais, bet pēc sava satura visbagātākais raksturojums jāņem par pamatu arī tam, lai noteiktu tradīcijas, kuras apguva un attīstīja Leņins kā literāts — boļševistiskās publicistikas meistars. Nav šaubu, ka Marksa un Engelsa ģeniālā turpinātāja Leņina tradīcijas šai ziņā aiziet līdz krievu literatūras, publicistikas un kritikas redzamākajiem pārstāvjiem un, vispirmis, pie Beļinska, Hercena, Čerņiņevska — «krievu sociāldemokrātijas priekštečiem».

Spīdošā krievu literatūras pazīšana, smalka tās uzvere, tās vēsturisko un šķiru sakņu dziļi izpratne — viss tas pilnā mērā izteicas Leņina darbos.

(Prof. B. Meilacha raksts „Литературная Газета” № 17 1128.)

Dēku literatūras žanra komisija.

Pie PSRS Padomju Rakstnieku Savienības prezidija noorganizēta dēku literatūras žanra komisija. Biroja sastāvā ievēlēti: L. Šeipins (priekšsēdētājs), Marietta Sagiņana, V. Ivanovs, S. Michalkovs, N. Španovs, L. Nīkuljans, S. Beļajevs, G. Adamovs un M. Roizmans (sekretārs).

Tuvākajā laikā notiks M. Sagiņanas referāts par temu: «Padomju detektīvā žanra problēmas» un literārs vakars, kurā rakstnieki lasīs savus darbus.

LATVIEŠU UN KRIEVU Mākslas mūzeja atklāšana RĪGĀ

Padomju Latvijas darba cilvēks kopš fašistu padzišanas strādājis pašizliedzīgi. Mums ir sasniegumi visās tautsaimniecības, kultūras un mākslas nozarēs. Atjaunota vesela rinda mākslas iestāžu, ko vācu fašisti bija sagrāvuši, nopostījuši. Šo lielo sasniegumu un panākumu virkni papildina Latvīšu un Krievu mākslas mūzeja atklāšana publikai. Tas ir notikums ar vēsturisku nozīmi mūsu Padomju Latvijas mākslas dzīvē.

Mūzejs, ko š. g. 1. maijā atklāja Mākslas Lietu Pārvaldes priekšnieks b. Fr. Rokpelnis, sākumā ir privātu tirgoņu un kolekcionāru dāvinājums un novēlējums Rīgas pilsētai. Līdz šim tas darbojās bez kādas sistēmas šā jēdziena tagadējā nozīmē. Keizarienes Katrinas laikā, 1756. g., tirgonis-kolekcionārs Grimselejs dāvināja Rīgas pilsētai kolekciju, kupā ietilpa grāmatas, gleznas, gravīras un instrumenti.

1816. gadā kolekcijas izstādīja pilsētas bibliotēkas augšējās telpās kopā ar citiem privātu īpašnieku ziedotiem mākslas priekšmetiem un apvienoja «Pilsētas mākslas kabinetā».

Sakarā ar pilsētas bibliotēkas augšanu Grimseleja mūzeja telpas sašaurinājās. Pilsētas padome 1859. g. nolēma nodot kolekciju tai laikā radītajam zinātniskām apvienībām. Tādējādi daļa gleznu un mākslas priekšmetu pārgāja vēsturnieku un arheologu apvienībām, daļa kolekciju palika pilsētas bibliotēkā, bet monētu un medaļu kolekciju nodeva īpašai pārvaldei.

1866. g. Rīgā dzīvojošais tirgonis Dameniko de Rubiani nāk ar priekšlikumu Rīgas pilsētai, atpirkt no viņa gleznu kolekciju, pieprasot no pilsētas mūža pensiju; tā kā viņam ir jau 70 g., Gildes vīri šo izdevīgo veikalu noslēdza, un kolekcija pāriet pilsētas īpašumā.

Gadu no gada kolekcija auga, bet tai nebija savu telpu, gleznas izstādīja bibliotēkā, ģimnazijās un citās sabiedriskās telpās.

NOVGORODAS ATJAUNOŠANA

Novgorodā sākušies intensīvi celtniecības darbi. Atjauno senatnes pieminekļus, rūpniecības uzņēmumus un dzīvojamās mājas. Pirmā Maija un Maskavas ielās uzceltas jaunas ēkas. Šīnī gadā atjaunos kremli, uzcelstaciju, cementa, ķieģeļu un citas rūpnīcas. Architekti akademiķi A. Sčuseva vadībā izstrādājuši Novgorodas atjaunošanas projektu. Restaurē senās krievu arhitektūras pieminekļus, — katedrāles, baznīcas, vēsturiskas ēkas, to skaitā Sofijas katedrāli un Jaroslava pili.

Tikai 1904. g. pilsēta uzcēla tagadējo mūzeja ēku. Katru gadu mūzeja eksponātu skaits vairāgs gan no iepirkumiem, gan arī dāvinājumiem. Šai laikā mūzeju papildina liela vērtīga kolekcija (Brederlo), ko 1900. gadā izstādīja mūzeja skolai. Mūzejā jau atradās solīds eksponātu skaits, kas lielākā vai mazākā mērā deva pārskatu par Vakarēiropas mākslas skolām un to attīstības gaitu.

Vēlākajos gados mūzeja krājumus papildina galvenām kārtām ar latviešu gleznmākslas skulptūrām. Pēc Padomju varas nodibināšanās Latvijā 1941. gadā Mākslas Lietu Pārvalde sāka radikālu mūzeja reorganizācijas darbu, nostādot to uz pilnīgi zinātniskiem pamatiem, izvērsot mūzeja apmeklēšanu par visplašāko tautas masu lietu — līdzšinējā chaotiskā kārtība nevarēja šo uzdevumu veikt. Rīgā pastāvēja Rīgas pilsētas mākslas mūzejs un Valsts mākslas mūzejs — raksturā vienādi, ar gandrīz līdzīgiem eksponātiem: latviešu un citu tautu mākslas darbu ekspozīcija bez kādas sistēmas. Sistēmas dēļ tad nu Rīgas pilsētas mūzejā sāka novietot visus latviešu mākslas darbus, mūzeju papildinot ar krievu un padomju mākslas darbu kolekciju.

Vācu fašistu iebrukums mūsu zemē pārtrauc mākslas mūzeja pārkārtošanas darbus uz zinātniskiem pamatiem. Visus okupācijas gadus mūzejs bija slēgts. Vēlāk gan nodibināja tā saukto «Deutsches Landesmuseum», kur savāca visas gleznas, ko kādreiz bija gleznojuši Baltijas vācieši un līdzskrējēji, lai parādītu, ka latviešiem savas glezniecības nav, bet ir tikai vācu baltiešu māksla. Pēc tam slēdza arī šo «Landesmuseum», telpas nododot militāro iestāžu rīcībā. Ar pasaulē neredzētu nekaunību vācieši izveda sistematisku mūzeja aplaupīšanu, izdalot mūzeja vērtības — gleznas, skulptūras, stila mēbeles — privātām iestādēm, privātām personām, dzīvokļos un uzdzīves vietu greznošanai.

1944. g. marta mēnesī Rīgas pilsētas mākslas mūzejā vācieši

atklāja Gačinas un Pleskavas mūzejos salauzīto ikonu, gleznu, antīko mēbeļu un vērtīgo austrumu porcelāna izstādi. Publikas apskatei izstāde bija atvērta neilgu laiku. Frontes notikumi piespieda izstādi ātri slēgt, un visus izstādītos eksponātus vācieši aizveda uz Prūsiju; kur tie atrodas, nav nekādu ziņu.

Sarkanajai Armijai atbrīvojot Rīgu, mūzejs atradās bēdīgā stāvoklī. Daļa mūzeja eksponātu bija noslēpta pagrabos, pamestos dzīvokļos, bet vērtīgo Brederlo kolekciju, kur ietilpa

KFPSR Nopelniem bagāto mākslinieku Kukriniksu glezna «Zoja» PSRS mākslas izstādē Latviešu un Krievu mākslas mūzejā Rīgā.

PADOMJU MĀKSLINIEKU SAVIENĪBAS

— Orgkomitejas plēnums —

Maija mēneša otrajā pusē Maskavā sanāca Padomju Mākslinieku Savienības Orgkomitejas deviņais plēnums. Pirmajā sēdē par temu «Padomju tēlotāja māksla Lielā Tēvijas kara gados un mākslinieku uzdevumi» referēja PSRS tautas mākslinieks A. Gerasimovs.

Es vēlētos, — teica Gerasimovs, — atzīmēt mākslinieku darbu Tēvijas kara laikā, vispirms runāt par tiem māksliniekiem, kuri strādāja pie «Tassa logiem». Taisni otrajā kara dienā, pēc Orgkomitejas iniciatīvas, noorganizēja «Tassa logus» un jau dienu vēlāk Maskavas ielās parādījās plakāti. Tas bija signāls, lai visā mūsu neapņemtā dzimtenē sāktu rasties «Tassa logi» ar dažādām temām. Pie «Logu» tekstiem strādāja labākie dzejnieki un prozaiki.

Referents atzīmēja kara politiskā plakāta lielo lomu un mākslinieku darbu centrālajā presē, kā arī frontes laikrakstos.

No Savienības 5000 biedriem 800 cilvēku atradās Sarkanās Armijas rindās. Attēlodami vi-

daudz slavenu Holandes 17. g. s. gleznotāju, franču klasiķa Engra, spāņu vecmeistara Riberas un citu Vakarēiropas meistaru darbu, hitlerieši aizveda uz Vāciju. Aizvests vairāk nekā 260 gleznu. Tā bija vērtīga kolekcija, vienīgā un lielākā Vakarēiropas meistaru glezniecības kolekcija Latvijā.

Tagad mūzeja eksponāti izkārtoti sistēmātiski pārskatāmi. Darba vadītājs princips: apmeklētājiem parādīt latviešu glezniecības attīstības vēsturi, sākot no vecmeistariem Hūna, Federa, Alkšņa, Ūdra, Purviša, līdz pat jaunākiem laikiem. Ekspozīcijā vēl gan daudz nepilnību un trūkumu, ko, cerams, mūzeja direkcija turpmāk novērsīs.

A. Pupa

su dzēto, viņi uzkrājuši materiālus nākošajam gleznm.

Kaŗa laikā Maskavā notika divas Vissavienības izstādes: «Varonīgā fronte un aizmugure» un «Sarkanās Armijas 25 gadi», peizāžu izstāde «Mūsu dzimtene» un vesela rinda personālu izstāžu. Savienības apgabatos un novados sarīkotas vairāk nekā 300 kopēju un personālu izstāžu. Neviena zeme pasaulē nevar mēroties ar mākslinieku tik intensīvu radītāju darbu kara laikā.

— Noslēgumā es griežos ar uzsaukumu pie visiem māksliniekiem, — nobeidza savu referātu A. Gerasimovs, — piedalīties izstādē, kas veltīta Lielās Oktobra revolūcijas 28. gada dienai. Jāliek vērā, ja līdz šim izstādes bija kapotājas tautas izstādes, tautas, kas cīnījās par savu dzimteni, tad 1945. gada izstādei jābūt uzvarētājas tautas izstādei. —

Otru referātu par temu: «Lielo krievu mākslinieku meistari» nolasīja mākslas zinātnieks B. Johansons.

Sostakovičs UN VIŅA SEPTĪTĀ SIMFONIJA

kā Amerikā, Anglijā un citās valstīs.

Sostakoviča jaunrades attīstība noritēja ciņā par sava mākslinieciskā stila rašanu. Dzimis 1906. gadā, beidzis Leningradas konservatoriju pie M. Steinberga kompozīcijā un L. Nikolajeva klavierēs, Sostakovičs uzauga t. s. Pēterburgas skolas tradīcijās. Sās skolas slavenie audzēkņi Prokofjevs un Stravinskis manāmi bija ietekmējuši jauno komponistu. Pirmajā simfonijā, kas sacerēta vēl konservatoriju beidzot, spilgti parādās jaunekļes talants, brīžiem pilns pārgalvīga spēka un asuma. Prokofjevam Sostakoviču tvina ritma sprāgums, dažādas jezimes harmoniskajā valodā un vēl daudzpusīgākā veidā Stravinskim tieksme pēc groteska izteiksmes veida. Pēdējā pazīme meklējama arī Čaikovska mantojumā (minēsim tikai skerco no patētiskās simfonijas, baletu «Riekstkodi»). Viņa kaisli dramatiskā simfonisma principi, pa daļai arī idejiskā pasaulē neapšaubāmi atrod tālāku attīstību Sostakoviča labākajos darbos, kaut gan pēc valodas abi komponisti sveši. Ārkārtīgi ātri un asi atsaucīgs uz dzīves ierosinājumiem, piesavinādamies dažādus stilus, žanus, komponists nespēja sākumā tikpat ātri visu uzņemto organiski pārstrādāt. No epigoniska modernisma noliešanas viņš pārgāja uz konstruktīvisma galējībām un uz naturālismu, ekspressionistiski pārspīlēti tēlojot dzīves negatīvās puses (opera «Katerina Izmailova»). Bet jau pietikā simfonija pauz augstu ideju par dziļi cilvēciskā atbrīvošanu. Dziļais psiholoģisms te radnie-

cīgs Čaikovska simfonisma principiem. Sostakoviča mūzikas nacionālais raksturs parādās ne tikai slaviski-tautiskā noskaņā, ko nereti var manīt viņa melodikas elementos (sevišķi simfoniju lēnajās daļās). Tas atklājas viņa domāšanā, darbu saturā. Domu dziļums, patiesības pātošs, aizraujoša atklātība, kas piemīt simfonijām, sākot no pietkās, abiem kvartetiem, klavieru kvintetiem, trio, tieši saista to ar lielo krievu mūziķu klasiskajām tradīcijām. No Vakareiropas iespaidiem svarīgi būtu atzīmēt Sostakoviča saistības ar tādu aktīvu humanisma ideālu paudēju kā austrietis Gustavs Mālers.

Bet visas tradīcijas, visas ietekmes tiek par jaunu uztvertas un pārstrādātas, jo Sostakovičs ir tieši šāsdienas Krievijas, padomju komponists. Viņa jaunrades saturs saistīts ar padomju dzīvi, izteic mūsu zemes cilvēka pārdzīvojumus. Spilgts piemērs Septītā simfonija, kura radās Tēvijas kara bargajās ugunīs, 1941. g. vasarā, kad vācu fašistu ordas laužās uz Leningradu, nesaudzīgi to bombardēdamas. Sostakovičs, negribīdams atstāt mīloto pilsētu, aktīvi piedalījās iedzīvotāju gaisa aizsardzības ciņās. Ar kasku galvā viņš stāvēja sardzē, dzēdams ugunsgrēkus. Arvien retākajos starpbrižos starp uzliedojumiem viņš iecerēja un sarakstīja Septīto simfoniju.

Pirmatskaņojums Maskavā 1942. g. 30. martā izvērtās par sabiedrisku notikumu. Simfoniju ar milzu panākumiem spēlēja visās lielākajās pilsētās, Maskavā vien vairāk nekā 10 reizi atlikušajā sezonas laikā. Pa radio tā kļuva pazīstama visai zemei.

Darba saturs ietverts jau pirmajā daļā. Tā iesākas ar diezgan plašu posmu, kur divi tematiski elementi, — pārliecināts pirmais, spēcīgi apstiprināts un vijīgi dziedošs otrs, savstarpēji papildinās. Tas ir mūsu miera dienu, pārliecināta spēka un netraucētas laimes mūzikāls attēls. Seko lielais centrālais posms, kuŗa saturs ir neatvairāma, naidīga spēka tuvošanās, uzbrukums un ciņa pret to. Ārkārtēji īpatnu izteiksmi rada motīvs, kuŗš liekas sākumā tik divaini primitīvs, bet pieaugdams ar trūli neatlaidību, top draudoši nozīmīgs uz vienveidīgi izturēta ritma fona. Sai posmā patiesi jāapbrīno variāciju tehnika un orķestra izmantošanas prasme. Naidīgais spēks sasniedz baigu kāpinājumu, kamēr salūzē pretparā. Daļas beigās vēlreiz dobbji atskan naidīgā spēka tema, it kā atgādinot, ka uzvara

vēl nav galīga. Otrā daļā ieskanas kā emocionāli savijots vēstījums, pilns lidinošas trauksmes, kas pamodina gaišos tautas gara spēkus. Trešā daļa ievēd dvēseles iekšējā pasaulē. Dziļās nopietnās pārdomās, gan subjektīvi personīgās, gan plaši vispārinotās, kas aptver zemes likteņus, briest varonīgās darbības gatavība. Tā izpaužas ceturtajā daļā, kas bez pārtraukuma turpina trešo un ir piesātināta ar drāmatisku ciņas garu. Tautas gara radītāji spēki neatlaidīgi tiecas pretim episki varonīgai galīgai uzvarai. Sostakoviča Septītā simfonija nav tikai monumentāls ciņu dienu pieminēklis, tā izveidojās kā tiešs ciņu faktors, kas iedarbojās uz tautas apziņu nelokāmā uzvaras pārliecībā. Tāda darba rašanās iespēja vēlreiz apliecināja Padomju kultūras varenumu. Visaugstākā māksla attīstījās nīknajos ciņas gados un runāja vienotā balsī ar tautu, kas neredzētās grūtībās veica cēlo vēsturisko uzdevumu; uz visiem laikiem atbrīvojot pasauli no fašistiskās verdzības tumsajiem spēkiem. Padomju valdība augsti novērtēja Sostakoviča darbu, piešķīrot tam Staļina prēmiju.

Simfonija pēc sava apjoma aizņem vesela vakara programmu. Milzu orķestra sastāvs (vairāk par 100 cilvēkiem), lielas tehniskās grūtības — tas prasīd piemērotus apstākļus tās izpildīšanai. Ar jo lielu interesi sagaidāms Septītās simfonijas pirmatskaņojums Rīgā, kas notiks Valsts Filharmonijas koncertā.

N. Grinfelds

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU SAVIENĪBAS KRIEVU AUTORU SEKCIJA

Pie Latvijas Padomju Rakstnieku Savienības noorganizēta krievu autoru sekcija. Sai sekcijai jāklūst par organizatorisku un radošu centru, kas apvieno rakstniekus, tulkotājus un dzejniekus, kuŗi raksta krievu valodā. Sekcijā apvienoti tiklab Rakstnieku Savienības biedri, kā arī iesācēji. Viens no galvenajiem sekcijas uzdevumiem ir — sagatavot dzejnieku — tulkotāju kadrus, kas latviešu rakstnieku darbus tulkos krievu valodā. Sekcijas sanāksme notika š. g. 7. maijā un tani piedalījās Rakstnieku Savienības atbildīgais sekretārs b. K. Krauliņš. Viņš noskaidroja sekcijas uzdevumus, pēc kam klātesošie izteica savas domas un vēlējumus.

Par krievu autoru sekcijas priekšsēdētāju Rakstnieku Savienības valde nozīmējusi Savienības biedri M. Kruppikovu.

Sekcijas pirmajā darba sēdē iztirzāja jauno autoru bb. Ivanova un Vasiļjeva darbus. Nākamais vakars notiks 5. jūn. pl. 20; iztirzās Nadeždas Polakovas dzejoļus.

KONSTANTĪNS AIZPURS

Kazu gans

«Halī-lu-lī,
Halī-lu-lī!»

Starp baltām kazām kalnā zaļā, augstā,
Par āziem draiskāks vējš kur lēc un kauc,
Lūk, vizēs gans! Ceļ svilpi mazās plaukstās!
Kā maija cīruļi virs liekņām dziesmas trauc:

«Halī-lu-lī,
Halī-lu-lī!»

Ciems, pilsēta pie kājām klausīs zēnam,
Ap ezerzēm iļņi priekā dej,
Kveld ūdens smēļējai sirds, cīkārt rēnā,
Un, lūpas pavēris, tās prieks pret kalnu skrej.

«Halī-lu-lī,
Halī-lu-lī!»

MIRIS K. A. TRENEVS

Maija otrajā pusē Maskavā miris ievērojamais padomju rakstnieks Konstantīns Andrejevičs Treņevs (dzimis 1878. gadā). Literāro darbību K. A. Treņevs sāka 1898. gadā kā beletrists, daudz stāstu autors.

K. A. Treņeva rakstnieka talants pilnīgi izraisījās padomju varas gados. Treņeva radītāju darbu augsti vērtēja M. Gorkijs, kas bija ilgus gadus saistīts ar Treņevu tiklab literārā, kā arī personīgā draudzībā.

Sevišķi plašu popularitāti Treņevs ieguva kā drāmaturgs. Viņa luga «Lubova Jarovaja» bija jauns vārds padomju drāmatiskajā literatūrā. Šī luga, ko labi pazīst arī Rīgas teātru publika, izrādīta visos PSRS drāmatiskajos teātros un gandrīz divu gadu desmitu laikā guvis skatītāju nepārtīrauktu mīlestību un atsaukību.

Ar krietniem panākumiem padomju teātros izrādītas arī citas Treņeva lugas, kā piem., «Pugačovščina», «Uz Ņevas krasta» un «Gimnazisti». Treņeva drāmatiskie darbi ir visai domu bagāti, poētiski un uzrakstīti ļoti skaisti krievu valodā.

Daudz enerģijas un spēku Treņevs ziedoja sabiedriskajam

darbam. Viņš bija Padomju Rakstnieku Savienības valdes loceklis, Maskavas Padomes deputāts, vairākus gadus vadīja Rakstnieku Savienības drāmaturgu sekciju un Maskavas drāmaturgu profesionālo komiteju. Valdība augsti novērtēja Treņeva nopelnus literārajā laukā un apbalvoja rakstnieku ar Darba Sarkanā Karoga un «Goda zīmes» ordeņiem. 1941. gadā par lugu «Lubova Jarovaja» autoram piešķīra Staļina prēmiju.

Treņevs bija ļoti aktīvs literatūras darbinieks arī Lielā Tēvijas kara laikā. Līdztekus gluži literāram darbam sirmais rakstnieks strādāja arī kā publicists dienas presē un radio. Tēvijas kara laikā Treņevs pabeidza divas lugas. Viena no tām traktē mūsdienu temu, otra risina 1812. gada notikumus un vēstures skatījumā rāda Kutzova tēlu. Nāve pārsteidza rakstnieku, kad tas gandrīz bija pabeidzis arī trešo lugu — «Pēterja jaunība».

K. A. Treņevs piedzīvoja, pieredzēja uzvaras dienas, tās uzvaras, kurai arī viņš bija devis savu tiesu.

Treņeva nāve ir liels zaudējums padomju rakstnieku saimei, bet viņa atstātais paveiktais darbs ir liels ieguvums visai tautai un padomju literatūrai.

ALEKSANDRS KORNEIČUKS

1905. 25. V. 1945.

Padomju valsts ir jaunības zeme. Tai veltī savu sirdsdedzi visas paaudzes. Un ja runājam par jaunības zemi, tad domājam par bezgalīgajām iespējām, kādas pavērušās Padomju Savienībā jaunatnei. Rakstnieka, zinātnieka, mākslinieka mūžā četrdesmit gadu ir tikai pirmais cēliens (katram likumam ir izņēmumi: visa pasaule zina ģeniālus ļaudis, kam bijis iemērīss iss mūžs un kas 20 un 30 gadu vecumā radījuši meistardarbus), tie ir vārti, kas noslēdz jaunības dārzu un ievēd vīra briedumu. Un, lūk, 40 gadu vecais Solochovs sarakstījis monumentālu epeju par Donu, ievērojamu romānu par kolektīvizāciju, un Korneičuks vāselu virtēni plaši pazīstamu lugu. Padomju saulei brīnumains spēks.

Aleksandra Korneičuka pirmās lugas attēlo pilsoņu karu («Eskadras bojā eja») un padomju intelligences gaitas, konfliktus un uzvaras («Taisnība», «Platons Krecets»). Ukrainas vēsturei Korneičuks pievēršas lugu «Bogdans Chmeļņickis». Lielā karavadoņa un politiķa Chmeļņicka ciņas un uzvaras atbrīvoja ukraiņiešus un savienoja draudzīgā saimē ar krieviem.

Pēdējos miera gados visā Padomju Savienībā liksms smaidus izraisīja Korneičuka saulainā komēdija «Ukrainas stepes». Tā bija komēdija ar pozitīvu, dzīves apliecinātāju sa-

turu, tanī kūsāja Padomju Ukrainas uzplaukums, smaržoja ķiršu un ābolu dārzeņi, zeltēja kviēši, māva, rukušķēja un blēja kupli ganāmpulki, skanēja dziesmas, — vizuļot vizuļoja labsirdīgs humors. Šī luga vēl tagad atrodas slavenā Maskavas Mazā teātra repertuārā, bet idilliskajā gaismā drīz ielauzās kara liesmas un dūmi, un maskavieši un dzimteni pazaudējuši ukraiņieši ieraudzīja vecos paziņas no jautrās komēdijas partizānu gaitās Korneičuka kara lugā «Partizāni Ukrainas stepēs». Dega ciemi un dārzeņi, ļaudis gāja nāvē par Padomju Ukrainu.

Frontē un atz mugurē vispāršāko ievērošanu guva Korneičuka otrā luga par karu — «Fronte». Atklāti un drosmīgi, patiesi, boļševistiskas kritikas garā, šai lugā parādīti divi principi kara vadībā, veco un jauno stratēģu nesaskaņas. Tādā tematam pieskarties varēja tikai boļševiks, kas bija pārliecināts par Sarkanās Armijas spēku, to varēja darīt tikai zemē, kas grūtās ciņās bija apliecinājusi savas tautas nesagraujamo vienību. Abās konfliktā pusēs redzam godīgus ļaudis, kas mīlē savu tēvzemi, tikai viens iestīdījis pagātnē, neko nav mācījis, otrs dzīvo un aug kopā ar laikmetu, dzīvi. Viņam dabīgi un pelnīti pieder uzvara un nākotne.

Komēdijā «Mistera Pērkinsa mīlāja boļševiku zemē» Korneičuks risina otru aktuālu jautā-

DEMJANS BEDNIJS

Miris izcilis krievu dzejnieks Demjans Bednijs (Jefims Aleksejevičs Pridvorovs).

Demjans Bednijs dzimis 1883. gadā zemnieku ģimenē. Vairāk nekā 35 gadus viņš pašaielīdzīgi kalpoja darba tautai kā kvēls dzejnieks-revolucionārs.

Jau ar pirmajiem soļiem literatūrā Demjans Bednijs cieši saistīja savu darbību ar boļševistisko presi. Jau 1910. gada Demjana Bednija dzejoļos, fābulās un fejetonos, kuņi parādījās «Zvezdas» un «Pravdas» slejās, atklājās viņa spilgtais un lielais talants: viņš ir dzejnieks-tribūns, dedzīgs strādnieku šķiras agitators, ass un kodīgs satirīks, nenogurstošs cīnītājs par darba ļaužu lietu.

Pēc Lielās Oktobra Sociālistiskās revolūcijas Demjana Bednija daiļrade izvērās visā plašumā. Viņa dziesmas, dzejoļi, fābulas, poēmas, viņa plakāti četrindas guva milzīgu popularitāti tautā.

Pilsoņu kara gados Demjans Bednijs atradās Sarkanās Armijas rindās, kur ar ārkārtīgi lielu enerģiju un temperamentu veica agitācijas un izglītības darbu, iefjūminot Sarkanās Armijas kareivjus cīņai pret interventiem un baltgvardiem.

Krievu dzejas labāko tradīciju turpinātājs, skaidra un precīza pantmēra meistars, lielisks

A. ASEJEVS, P. ANTOKOĻSKIS, M. ALIGERE, A. BEZIMENSKIS, V. BACHMETJEVS, P. BAŽOVŠ, S. VASIJEVS, V. VIŠNEVSKIS, V. VERESAJEVS, S. VURGUNS, V. GORBATOVS, M. GOLODNIJS, F. GOLOVENČENKO, F. GLADKOVŠ, E. DOLMATOVSKIS, A. ŽAROVŠ, N. ŽARJANS, A. IGNATJEVS, V. INBERE, VS. IVANOVŠ, M. ISAKOVSKIS, L. ILJICEVS, A. KARAVAJEVA, S. KIRSANOVŠ, V. KOŽEVNIKOVS, V. KATAJEVS, V. KERBABJEVS, V. LEBEDEVŠ - KUMAČS, L. LEONOVŠ, A. LEITESS, J. LIBEDINSKIS, J. LŪKINS, V. LUGOVSKOJS, S. MARŠAKS, S. MICHALKOVS, S. MUKANOVŠ, L. NIKULINS, P. POSPELOVS, D. POĻKARPOVS, A. PROKOFJEVS, N. POGODINS, M. PRIŠVINS, V. PASTERNAKS, M. RIŠKIS, K. SIMONOVŠ, I. SELVINSKIS, V. SAJANOVŠ, L. SOBOĻEVŠ, A. SERAFIMOVIČS, A. SURKOVS, N. TIČONOVŠ, A. TVARDOVSKIS, A. TOKOMBAJEVS, A. FADJEVS, K. FEDINS, O. FORŠA, G. HESINS, S. ČIKOVANI, P. ČAKINS, M. SOLOCHOVS, S. ŠCIPACEVS, I. ERENBURGS.

jumu, šoreiz ārpolitisku — par attieksmēm ar mūsu draudzīgajiem sabiedrotiem amerikāņiem. Mistera Pērkins, Ists amerikāņu veikalnīks, pilns aizspriedumiem un šaubu par Padomju Savienību. Saskaņā ar padomju ļaudīm, padomju iestēnību viņa acīm nokrit tumsā plēve, un misters Pērkins aizbrauc uz mājām kā pārliecināts padomju draugs.

Korneičuka lugas sarakstītas vienkāršā, dzīvā valodā, raksturī zīmētī skopi, bet stingri, labi saskatāmi. Korneičuka lugas pauž Ukrainas patriota jūtas, viņa dzimtenes mītu, viņa uzticību partijai, boļševiku idejām, viņa ciešo draudzību ar lielo brāļu krievu tautu, visas padomju valsts vienību. Tās reizē parādās uz ukraiņu un citu tautu skatuvēm. Tās visas filmētas.

Priekš kara Korneičuks vadīja Ukrainas rakstnieku savie-

tautas valodas pazinējs, Demjans Bednijs kļuva par vienu no populārākajiem padomju dzejniekiem. Miljoni padomju ļaužu zina un cienī viņa dzejoļus, dzied viņa dziesmas.

Mūsu valsts sociālistisko pārveidojumu laikā labākie Demjana Bednija darbi skanēja kā kvēls aicinājums uz darba varonību.

Iefjūsmīgi, aicinot skanēja Demjana Bednija kaujinieciskā dzeja no «Pravdas» un citu centrālās laikrakstu slejām. Lielā Tēvijas kara dienās viņa teksti plakātiem ir dzīļu patriotisku jūtu caurstrāvoti, tajos dveš naids pret ienaidniekiem, nesagraujama pārliecība par mūsu lietas taisnīgumu.

Mēs gūsim uzvaru.

Es tieu manai tautai,

Nokas šo pārliecību nesēji grot, —

rakstīja viņš grūtājās 1941. g. dienās.

Demjans Bednijs ir radījis daudz ievērojamu darbu savās slavenajās kaujas gaitās. Padomju valdība augsti novērtēja dzejnieka nopelnus tautas priekšā, apbalvojot viņu ar Sarkanā Karoga un Ļepina ordeņi.

Demjana Bednija dzejoļi, poēmas un dziesmas ilgi dzīvojis tautā. Ievērojamā dzejnieka revolucionāra piemīņa mūžam dzīvos mūsu sirdīs.

ribu. Karā viņš kādu laiku darbojās PSRS ārlietu komisāriātā, bija Ukrainas ārlietu komisārs, tagad vada Ukrainas mākslas lietu pārvaldi, ir Ukrainas Zinātņu akadēmijas loceklis, apbalvots vairākiem ordeņiem. 1941. gada vasarā Korneičuks bija Rīgā cīemos pie mūsu rakstniekiem. Visi teicām, lūk, Ists Ukrainas dēls, jautrs, asprātīgs, dzīvības pilns. Ar lieliem panākumiem mūsu Valsts Drāmas teātris patlaban rāda Korneičuka komēdiju par Pērkinsu. Rīga pazīst arī filmas, kas izauģušas no Korneičuka lugām. «Fronte» un «Mistera Pērkinsa mīlāja boļševiku zemē» iznākušas latviešu tulkojumā grāmatās. Latviešu rakstnieki, kasītāji un skatītāji sūta ievērojamam ukraiņu rakstniekam un sabiedriskajam darbiniekam sirsnīgus sveicienus.

J. Sudrabkaļns

PADOMJU LATVIJAS tēlotājiem māksliniekiem

Dārgie biedri!

Aizbraucot no Rīgas, es šais nedaudzajās rindīņās gribu nolīdzināties par to, ka man neizdevās piedalīties Jūsu izstādes iztirzājumā.

Lai Jūs nedomātu, ka es izvairo no biedriskas kritikas (ko mēs savukārt gaidām no Jums), es pēdējā brīdī nolēmu Jums rakstīt.

Mani galvenie vispārējie iespaidi no Jūsu izstādes (es ņemu vērā tās apstākļus un uzdevumus) ir šādi:

Jums ir augsts glezniecības līmenis, daudz krietnas apdāvinātības. Darbs vairāk iet koloristisku uzdevumu plāksnē, pie kam pa dažādiem ceļiem. Stiprs ir Rietumu mākslas iespaids, ne tikai franču, bet arī beļģu. Daudz apdāvinātas jaunatnes. Vislietāko iespaudu uz mani atstāja Skulmes, Svempa, Ubana un jauno — Ābelītes, Grasmaņa, Rītova, Kokles, Ivāņicka, Zviedra u. c. darbi. Darbniecā es iepazīnos ar Varslavāna dar-

biem, kas ir ļoti skaisti savā impresionistiskajā tverumā.

Bet tā kā Jūs gaidāt no manis nevis komplimentus, bet kritiku, tad te tā būs: — Jums ir spēcīgi mākslinieki, tas tiesa, bet nav šaubu, ka to iespējas un potences stāv nesamērīgi augstāk.

Jūsu māksla, tāpat kā pēdējo laikmetu lielākā mākslas daļa, dzīvoja lejup slidošos apstākļos, izolācijā no tautas dzīves. Plaša tautas auditorija, ko dod padomju dzīve, palīdzēs pārvarēt pārdzīvotā formālisma atliekas, kas pie Jums vēl diezgan redzamas. Pie Jums jūtama spēcīga Rietumu ietekme. Bet Rietumi pēdējā laikā nesa ne tikai zināšanas, nesa arī slimīgumu. Tā pēdas redzamas pat Jūsu visinteresantāko meistaru darbos. Kurp tie Liepiņš? Vai caur saviem zvejniekiem uz Kurbē veselīgu dzīves izjūtu, vai caur Derēnu uz abstraktiem vienkāršošanas mēģinājumiem? Ja Jūsu meistars Svemps, ko es cie-

nu, visu laiku glezno tikai puķes, risinot vienīgi krāsu problēmu kā pašmērķi, viņa krāsainība var kļūt sausa, tukša un ārēja, viņš beigs šīs puķes mīlēt. Man nav arī skaidrības, kurp savā radīšanā iet G. Eliāss.

Ja tas no manas puses nebūtu pārāk stipri teikts, tad man nāktos nodot Jums Maskavas mākslinieku novēlējumu: vairāk mīlēt dzīvi, padomju īstenību, kas ir ap jums, un vairāk par to priecāties. Viss tas droši vien dotu Latvijas padomju meistaru paaudzēm jaunu dzīvinātāju spēku.

Vēl viens: mēs, Maskavā, kā man liekas, pie visām virzieniem un metožu pretīskībām, vairāk cienām un vairāk gribam izmantot vecās akademiķu paaudzes pieredzi.

Zeberiga zemnieka un zemnieces zīmējumi un it sevišķi Dubura darbi mums rāda, ka Jums ir šai virzienā augsti vērtīgi kadri. Nesizmirsīsim nekādā Purvīša karsto mīlestību uz Latvijas dabu.

Paldies par brālīgo biedrisko viesmīlību. Sveiciens no Maskavas māksliniekiem!

A. Tichomirovs

B. GORBATOVA „Tēvu jaunība“ LPSR Jaunatnes teātri

Ši ietvara tehnikā komponētā luga ļauj skatītājam ielūkoties divu dažādu un savā būtībā tomēr visai līdzīgu vēstures laikmetu lappusēs: 1918.—1920. g. pilsoņkarā un tagad pabeigtā Lielā Tēvijas kara posmos. Šāda uzbūves shēma, kas liek galvenajai darbībai risināties atstāta veidā, nav drāmaturģijā nekas jauns, bet tieši šoreiz tā ļoti izdevīga, jo rāda interesantas paralēles: Lielajā Oktobra revolūcijā radušos pirmos dedzīgos komjauniešus līdzās drosmīgajai, Dzinteni mīlējājam jaunatnei, kuŗa izaugusi padomju iekārtā.

Luģā daudz interesantu, meistariski radītu dzīvu tēlu. Varētu gan šo to iebilst pret drāmatiskā pavediena saraustījumu; tiešām sprāgi un krāsaini noveidotais fons dažu labu reizi nomāc pamatdarbības attīstīšanos. Še varēja palīdzēt režijas zīmulis, kas liekas darbojies visai šķopī: izrāde ir arī par garu. Kaut gaļcaibās nejut, skatuves momentu bagātā dažādība brīžam panāk tieši pretējo — pārsātina.

Vispār režisores Oļgas Bormanē darbs vērtējams stipri augstu. Pati visu okupācijas laiku pavadījusi ārpus teātra, tagad strādādama ar jaunu, vēl nesaliedētu ansambli, kur laba tiesa iesācēju, viņa radījusi krietni organizētu, psiholoģiski izstrādātu izrādi. Tie ir tiešām dzīvi cilvēki, kas dabiski kustās un darbojas, nevis mechanizētā patētikā izklīdz frazes, kā to šad tad novērojām. Bormanē labi sadarbojusies arī ar skatuves gleznotāju Rūdolfu Miķelsonu, šaurajā neizdevīgajā skatuvītē radot cik iespējams

parocīgu telpas izkārtojumu. Vēl daudz darba būs mūzikas konsultantam Burchardam Sosāram, ko dziedātāju materiāls jaunajā kopā liekas visvājākais.

Galveno lomu — Natašu — tēlo Irma Bune. Salīdzinot ar viņas Magones tēlu «Krauklītī», Nataša nesalīdzināmi dzīvāka ārējā darbībā, dziļāka pārdzīvojumā. Liels sasniegums jau ir cietuma skats pirms nāvēsoda, kur nepiedzīvojušai aktrisei draud iestīgums, retoriskā fanātismā, kamēr Bune aizrauj ar patiesu izjūtas spēku. Mākslinieciski aug arī Osvalds Krēslis, kam pēc labi veiktā Svežemnieka tagad Rjabinins ir atkal solis uz priekšu: viengabalains, noteiktās skaidrās līnijās

LEŅINGRADAS JAUNĀS TEĀTRIS RĪGĀ

Rīgā š. g. 25. maijā ieradās Leņingradas Valsts Jaunais teātris, kas radies, savienojoties Leņingradas Projektu, Sarkanās Armijas un Jaunajam teātrim. Apvienoto teātri vada viens no visievērojamākajiem krievu padomju teātra darbiniekiem — KFPSR Tautas mākslinieks B. Suškevičs.

Teātra kolektīvā, kas Lielajā Tēvijas kara pēdējos gados ievērojami audzis, darbojas režisori — Nopelnīgi bagātā māksliniece M. Bromleja, A. Kuzņecova, M. Gaļins, B. Veļkanova, mākslinieki — A. Kuzmins, M. Sepeginis, M. Malobrovskis un aktieri — J. Belegorska, V. Badreiko, K. Kurakina, V. Lebedevs, I. Mazarska, V. Taskins, G. Angijs, S. Vasiljevs u. c.

Leņingradas Jaunais teātris Rīgā izrādīs 14 lugas. No padomju luģām, kas veļlitas pa-

veidots, lieki nesamākslots tēls. Visas izrādes dzīvais nervs ir Lūcijas Baumanes veidolais Andrejičs — brīnumjauks puika. Ar gaišu entuziasmu, nefeisētu svaigumu saista Alberts Ātrais (Antons). Jau bālāki vecās paaudzes pārstāvji, ko tēlo Arnolds Kalniņš, Jānis Zariņš un Elza Stērste; īpaši pēdējai pateicīgāji Drabiņas kundzes lomā par daudz šarža. Jauniešu puikā vēl var atzīmēt Viļa Kimeļa, Arvīda Bīriņa, Tāhivalža Macijevska, Egona Leopolda mazliet groteski tvertos īpatņos raksturojumus, kā arī Zentas Ozolnieces un Harija Lūša vienkārši sirsnīgos tēlojumus.

Valts Grēviņš

domju tautas Lielajam Tēvijas karām, spēlēs K. Simonova «Krievu ļaudis» un «Tā arī būs», kā arī Br. Turu un L. Seņina «Divkauju» un jauno J. Germana lugu «Uz veselību tiem, kas atrodas ceļā».

Krievu tautas varonīgo pagātni — 1812. gada Tēvijas kara teātris rādīs V. Solovjeva «Feldmaršalā Kutuzovā» un Lipskarova un Kočatkova «Nadeždā Durovā». N. Pogodina «Kremļa kūrants» rādīti lielo revolūcijas vadoņu V. I. Leņina un J. V. Staļina tēli.

Jaunā teātra repertuārā bez krievu klasiku — A. S. Gribojedova «Gudra cilvēka neļaimes», A. Ostrovska un M. Solovjeva «Spīd, bet nesilda» un «Laimīga diēna», un Maksima Goškija «Jegora Baličeva» un «Dībēnā», ir arī Moljēra «Skopulis» un Šillera «Marija Stjuarte»,

OPERETE „SILVA“ LPSR ACP STRĀDNIEKU TEĀTRI

Padomju Savienībā līdzās citām skatuves mākslas formām plašā apjomā kultivē arī populāro operetes žanru, atzīstot, ka tas, tiešām mākslinieciskā gultnē ievadīts, spēj sniegt stāstītājam veselīgu izklaidi, vairot dzīves prieku, atsegt atveišķu cilvēku un sabiedrības vajības. Protams, šī ir jauna pieeja, citāda, nekā bijām parādūši vērot vācu okupācijas laikā un arī agrāk, kad operetes sniedza sacheriniski pāršaldinātas mīļas drāmas ar galu galā laimīgu «happy-end», lētām asprātībām apkrautu klaunisku komiķu pavadītas. Okupācijas gados noļēgtā ungāru komponista Emēriča Kalmāna «Silva» iestudējums LPSR ACP Strādnieku teātri tāpēc modina sevišķu interesi kā pirmās operetes inscenējums jaunajos apstākļos, jaunajā pieejā.

Izrādes pilnīgai veiksmei bijusi laba tiesa tīri tehniskas dabas kavēķi. Tie ir: teļu šaurība, vēl cieši neapvienotais kolektīvs, dziedoņu-vīriešu trūkums. Un jāzsaka visa atzīnība režisorei Irīnai Liepai, ka tā iespēju robežās kavēķu vairumu teicami pārvarējusi. Vispirms jau pozitīvi jānovērtē viņas sekmes, radikāli pārveidojot operetes libretu: labi tvertas kārtu pretīskības (dažviet gan «zilasināto» atveidā par daudz karikatūras), asprātīgi kombinēti ainu epizodi, izcelta dzīves skaituma doma. Sarausīts un vietumis stipri nekaskaidrs vienīgi 3. cēliens, kamēr abi pirmie rit ļoti raiti un saista skatītāju nepārtraukti. Eežisore līdz ar apdāvināto skatuves gleznotāju Alfrēdu Lesiņu līdz maksimam izmantojusi skatuves telpu, tai pievienojot oriģināli veidotās piebūves. Dekorātivais ietērs vispār īsti svaigs, krāsains. Atzinīgi jāvērtē arī diriģenta Arvīda Jansona, kormeistares Ēriks Danieles un baletmeistares Oļgas Adamovas darbs; brīžam tikai grībotos orķestri vairāk klusinātu dziedājuma laikā.

No tēlotājiem izrādes smaguma nes Nīna Gruzna (Silva). Tēls izturēts, garīgi celts pārcitām lomām, ārēji pievilcīgs, dziedājumā labekānīgs. Viņai līdzās stipri bāls kā tēlojumā, tā vokālajā plāksnē liekas tās partneris J. Lūsis (Edvins). Dzirkestīga, spraga V. Graubiņas Stāsiņa; tīri, dzidri skan viņas izpildītās dziesmas. Temperamentīga, īsti unģāriska S. Staņivarevas Ieva, bet pats dzīvākais tēls O. Kūna Bonijs spēles niānsēm bagāts, arī dziesmu uztvērē īpatnējs. P. Treiča (Ferrija) tēlojums sirsnīgi izjusts, kamēr dziedājums nav no aktiera stiprajām pusēm. Starp pārējiem tēlotājiem vēl var pieminēt I. Vēsminu, E. Martinsoni, Fr. Līci, V. Fergē, V. Ruško.

V. Vitolds

ANDREJS
BALODIS

CĪŅU UN UZVARU GAISMA

VAPP Grāmatu apgāds, Rīga 1945.

Andrejs Balodis pieskaitāms tiem latviešu padomju dzejniekiem, kuru talants īsti atraisījās un sazaroja Tēvijas kara gados.

A. Baloža dzejnieka vārds pazīstams jau 20 gadu. Viņa pirmie dzejoļi parādījās 1924. gadā Andreja Upiša vadītajās «Domās». Vēlākajos gados A. Balodis pievērsās dažādiem tiri formāliem meklējumiem. Kādu laiku aizraujas pat ar konstruktīvismu un dažādiem jauninājumiem. Šo slimību gan viņš visai ātri pārdzīvo, ar dzejnieka intūciju saprazdams, ka skanoša fraze, ja tā nav istu jūtu apdvesta, nevar iesildīt un aizraut cilvēka sirdi. Arī revolucionārās dzejas laukā paliek spēkā tie paši stingrie principi un nosacījumi — dzeja bez gleznas, tēla un pareiza ritma nav dzeja. Un otrādi: nelīdz vispareizākā metrika, gleznu un metaforu mirdzums. Ja trūkst tās siltās apakšstrāvas, ko sauc par pārdzīvojumu.

Andrejs Balodis nav vienīgi dzejnieks, bet arī aktīvs cīnītājs. Buržuazisko nacionālistu valdīšanas laikā viņam jānosēd 10 gari gadi cietumā. Protams, ka cietuma kamera un grūtie dzīves apstākļi ārpus tās nevarēja būt labvēlīgi revolucionāra dzejnieka talanta attīstībai. Un tomēr šajos ieslodzījuma gados Balodis saraksta virkni dzejoļu, kas gan lielāko tiesu neizstrādāti un nepilnīgi formā, tomēr visai labi ļauj saprast, ko domā un izjūt tāds cietumnieks savā tumšajā aīā, kad sauli un debesi redz tikai īsajos pastaigas brīžos.

Sos cietuma dzejoļus Balodis sakopojis krājumā «Vēji logā», kam 1941. gadā vajadzēja iznākt grāmatā. Tāpat kā daudzus citus darbus, arī šās dzejoļu grāmatas izdošanu pārtrauca fašistu ieburkums. Sai krājumā vēl diezgan daudz dzejas zeltā nepārkausētas rūdas, vārdu un izteiksmes līdzekļu izvēle ne visai bagāta un dažāda. Dzejnie-

ka talants vēl nav atradis sevi, vēl nespej ierunāties pilnā balsī. Tomēr skarbā cietuma dzeja aplicināja īpatu, attīstības spējīgu talantu, kas mudināja raudzīties uz tālāko nodarbību literikas žanrā ar dibinātu pārliecību, ka Baloža personā aug un veidojās jauns apdāvināts padomju dzejnieks.

Kad sākās lielā vēsturiskā cīņa, Andrejs Balodis atradās to latviešu viru vidū, kas jau pirmajās kara dienās aizgāja cīnīties pret vācu fašistiem ar ieroci rokās. Karstajās jūnija beigās un jūlija dienās viņš atradās tā saukto latviešu iznīcinātāju pulka rindās Igaunijas frontē. Augustā dzejnieks kopā ar pārijiem karavīriem evakuējās no Tallinas uz Leningradu. Ceļā piedzīvo drausmīgos fašistisko gaisa pirātu uzliojumus, ko viņš attēlojis savā pirmajā kara dzejoļī — sonetā «Brauciens uz Hoglandi». Visu 1941. gada rudenī un ziemas pirmo pusi Andreju Balodi redzam lielās Leningra pilsētas aizstāvju rindās. Viņš ir vienīgais no latviešu dzejniekiem, kas pats savām acīm skatījis šo drūmo dienu varēību Somijas jūras līča piekrastē. Tieši šis posms viņa dzejai bijis visai ierosinošs un auglīgs. Cildenā padomju ļaužu varonība, neuzvaramo leningradiešu pārcilvēcīgais morālais spēks, aizstātot savu mīlo pilsētu, atraisa dzejnieka mūzai spārnus.

Andreja Baloža lirikas grāmata «CĪŅU UN UZVARU GAISMA» mums rāda, cik lielu soli dzejnieks trijos kara gados spēris uz priekšu savā attīstībā. Pārslasot tāni uzņemtos 57 dzejoļus, redzam, ka Balodis ļoti daudz un nopietni strādājis pie valodas un izteiksmes līdzekļu apgušanas. Te vairs nav nēģinājumu, kompozīcijā nepārdomātu strofu salikumu, bet krietni daudz labas lirikas. Jūtu un romantiskais elements te pārsvarā. Žanra dzejoļu ar episku pieskaņu pirmajā krājumā visai maz, un tie arī nav labākie. Dzejoļi ievietoti ne chronoloģiskā kārtībā, kādā tie sarakstīti, bet tematiskā sadalījumā. Un nekur Andrejs Balodis nav mākslots, viņš izvēlās no patētiskas retorikas, sausas frazes, gribētos sacīt — viņš skandē vārsmu, kā putns loka savu dziesmu. Par ko dzejnieks dzied savā dzejā, kas savīļo un aizrauj viņa dvēseli un domu? Tā ir dzimtene, tas ir mīlās tēls. Cauri kauju ungunim un dūmiem kā teiksmains sapnis viņa priekšā blāzmo dzimtās zemes ainavas: «Ai dārgā Latvija, ai druvi zeme jaukā un gaišās pilsētas un birzis sidrabainās — tu staro kareivim, kas baigā nāves laukā un tālē klistošiēn šalc senatnīgās dainās.» Latvija pieminēta gandrīz ik dzejoļī, tai veltīta virkne labāko

dzejoļu. Bet tas nav sīks vienīgi savas sētas patriotisms: dzimtās zemes mīlestības motīvs skaisti un organiski savijas ar padomju patriotismu. Latviešu gvardas cīņās nevien par Daugavu, Rīgu, bet par visu Daugavību, jo vienīgi kā padomju republika mūsu dzimtene būs patiesi brīva un laimīga zeme. Šo dārgo atziņu mums iemācīja tieši karš: vienī pašī mēs tiktu samīti, sadrāgāti, kļūtu par ēsmu svešajiem laupītāju maitas kraukļiem.

A. Baloža dzejai nekur nav abstrakts raksturs; tā organiski izaug no reālās dzīves, cieši sakņodamās savā tautā, dzimtās zemes dabā, ļaudīs un vēsturē. A. Baloža lirikai ir plašs diapozons. Svešs tai šaurs individuālisms; tā netiecas šaurā subjektīvā lokā, bet cenšas aptvert visu padomju cilvēku dvēseles dažādību, iesniegdamās cilvēcisko izjūtu dziļumā.

Valodas vienkāršība un domu skaidrība rāda, ka Balodis daudz un nopietni strādājis pie izteiksmes līdzekļu izkopšanas — īpaši tas sakāms par klasiskā pantmērā sarakstītiem dzejoļiem. Metaforas, salīdzinājumi un atskaņas svaigas, nenodrāzta. Piem., vakars steidzas ar ēnu kājām, laime — sidrabaina kaiva. Atskaņu izvēlē samanašs, ka Balodis daudz mācījies no latviešu modernās lirikas meistariem. Visai spēcīga, īpaši literārās darbības sākumā, bijusi Raiņa ietekme. Panta apdare un izteiksmes līdzekļu izvēle rāda, ka Balodis diezgan rūpīgi strādā pie savas dzejas slīpējuma, ko, diemžēl, nevar sacīt par dažu labu jaunākās paaudzes dzejnieku ar vārdu. Gadās lasīt steigā un pavirši rakstītus, neizstrādātus uzmetumus, kas rāda bistamu kritienu lejup.

Mainot pamišus vienzilbigās atskaņas ar divzilbigām, sasniegta mūzikalitāte. Balodis diezgan bieži pielieto arī aonances un aptuvenās atskaņas, vai atskaņojot vārdos uzvertības zilbes. Šis papēmiens, ko pir-

mais latviešu lirikā sekmīgi pielietoja Jānis Sudrabkalns, par spīti dogmātiķu sašutumam, jau guvis likumīgas pilsoņu tiesības.

Balodim nereti padodas atrast un atskaņot izdevīgus vārdus: plāvējam — blāvoja, vienkāršus — iekārus. Labas ir daktiliskās atskaņas: veiksmīgas — teiksmainas utt. Bet pagādās arī neizdevušās atskaņas: grāmatas — samīto, tostā — postā, likumā — Nikodams. Pie tam vārds Nikodams dzejoļī «Komjauniete Ariana» jau lietots atskaņai šajā pantā. Šāda neuzmanība sabojā visu citādi diezgan skaisto dzejoļi. Tāpat nevar piekrist tādi atskaņu izvēlei kā: «Un senatnīgums zieg», «saules stars vēss vēl un biļš». Dzejoļī «Eskadrīļa» pirmajā pantā šāda rinda: «Drosme propelleri gulgs». Lasītājam nesaprotams, kā var būt «senatnīgums zieg», «saules stars biļš» un kā var «propelleri gulgt», jo lidmašīnas motora troksnis nu pavisam neatgādina kaut kādu maigu gulģšanu. Arī atskaņām jābūt loģiskām un saprotāmām. Tāpat krājumā ieslidējis viens otrs patukšs retorisks dzejoļis («Eskadrīļa», «Jānis Vilhelms»), kur pazūd Balodim tik raksturīgā sirsnība un emocionālitate. Diezgan vāju apdari ir arī brīvā pantmērā rakstītie garākie Leningradas cikla dzejoļi, kuŗos līdzās gleznainām rindām klīšjais uzskaitījums. Te gan jāatceras, ka pēdējie rakstīti grūtos kaujas apstākļos, kad nebija ne vaļas, ne apstākļu slīpēt un gludināt strofu. Tāpat šur tur sajaucies arī ritms. Piemēram, daktiliskajā dzejoļī «Dzimtene» ieslidējis arī jamba.

Šis kļūdas pieminējam tāpēc, lai būtu saprotams, cik viegli arī labā dzejā ieslidī klīšejas un nelogīsmi, cik daudz pūļu prasa mākslinieka laboratorijas darbs. Bet Baloža grāmatā tādu vietu nav daudz: vismaz 90 proc. dzejoļu ir laba un īpata lirika, kuŗas tālākā plaukumā raugāties ar labām cerībām.

Edgars Damburs

Rakstnieki - frontinieki plēnumā.

Laikraksts «Literātūra un māksla» iznāk vienreiz nedēļā. Redkolēģija: V. Luks (atbildīgais redaktors), M. Buša, N. Grīnfelds, A. Lapiņš, R. Peļše, A. Sakse, O. Tilmanis. Redakcijas adrese: Rīgā, Kr. Barona ielā 12. Runas stundas no pl. 10—14. Numurs maksā Rbl. 1.— Abonēšanas maksa Rbl. 52.— gadā. Abonentus pieņem Preses apvienība Rīgā, Kirova ielā 61/63. Izdevējs VAPP laikrakstu un žurnālu apgādniecība Rīgā, Blaumaņa ielā 38/40.